

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ БАНАКА

Извештај за прво тромесечје 2019.

Београд, јун 2019.

Уводна напомена

Народна банка Србије је од 2014. године почела да спроводи анкету о кредитној активности банака. Циљ те анкете је унапређење анализе кретања на кредитном тржишту увидом у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама и на страни понуде кредита, и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Анкета се састоји од десет питања која се односе на кредите привреди и становништву. Испитаници одговарају о промени кредитних стандарда¹, као и утицају фактора на њихову промену, затим о промени услова одобравања кредита, промени тражње за кредитима и утицају фактора на промену тражње.

У овом документу сумирани су резултати анкете спроведене од 1. до 22. априла 2019. године. У анкети су исказани ставови представника банака о променама током првог тромесечја 2019. године и очекиваним променама на кредитном тржишту у другом тромесечју 2019. године. У анкети су учествовали представници 25 банака, што обезбеђује репрезентативну покривеност кредитног тржишта, јер учешће ових банака чини преко 99% билансне суме банкарског сектора.

Резултати анкете су приказани у нето процентима. Нето проценат за одговоре о питањима о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди „знатно пооштрени” и „донекле пооштрени” и збира учешћа банака које су одговориле да су „знатно ублажени” и „донекле ублажени”. Позитивна вредност нето процента указује на нето пооштравање, а негативна на нето ублажавање кредитних стандарда. Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео пооштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда. Када је у питању тражња за кредитима, нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је она „знатно повећана” и „донекле повећана” и збира процената банака које су одговориле да је „знатно смањена” и „донекле смањена”. Према томе, позитивна вредност нето процента указује на нето повећање, а негативна на нето смањење тражње.

У графичком приказу резултата, термин *девизни* односи се на кредите одобрене у иностраној валути или динарима који су индексирани девизном клаузулом.

¹ Кредитни стандарди су писане и неписане интерне смернице или критеријуми који одражавају кредитну политику банке (нпр. приоритети у погледу врсте кредита, колатерала, сектора, региона и сл.).

САДРЖАЈ

Резиме	1
1. Кредити привреди.....	2
1.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену.....	2
1.2. Услови одобравања кредита привреди	3
1.3. Тражња привреде за кредитима и фактори који је опредељују	4
2. Кредити становништву.....	6
2.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену.....	6
2.2. Услови одобравања кредита становништву	7
2.3. Тражња становништва за кредитима и фактори који је опредељују ..	8

Резиме

Резултати анкете показују да су **кредитни стандарди привреди у Т1 2019, треће узастопно тромесечје, остали непромењени**, при чему су банке продужиле максималне рокове отплате и код динарских и код девизних односно девизно индексираних кредита. Истовремено, банке су оцениле да су **стандарди по којима су одобравани кредити становништву били благо пооштрени** највише под утицајем „других фактора” – при чему се то одразило само на смањење максималне рочности кредита, док су ценовни услови додатно ублажени.

Банке су приметиле раст тражње и привреде и становништва за кредитима током Т1. Потребе за финансирањем обртних средстава и капиталних инвестиција допринеле су расту тражње привреде за кредитима, који је био вођен тражњом малих и средњих предузећа. Раст тражње становништва за кредитима био је мотивисан потребама за куповином непокретности, набавком трајних потрошних добара и рефинансирањем обавеза.

Резултати анкете показују да банке очекују да у Т2 конкуренција у сектору допринесе ублажавању кредитних стандарда и привреди и становништву. Поред тога, банке очекују даљи раст тражње за кредитима од стране оба сектора, који ће бити мотивисан сличним потребама као у Т1.

Табела 1. Оцене банака у погледу понуде и тражње издвојених категорија кредита

	Понуда (кредитни стандарди)		Тражња	
	T1 2019.	T2 2019. (очекивања)	T1 2019.	T2 2019. (очекивања)
Привреда	-	↘	↑	↑
Мала и средња предузећа	-	↓	↑	↑
Велика предузећа	-	↘	↑	↑
Пољопривредници	-	-	↘	↑
Становништво	↑	↘	↘	↑
Готовински (динарски)	↑	↓	↓	↑
За рефинансирање (динарски)	↑	↓	↘	↑
Стамбени (девизни)	↑	-	↑	↑
Потрошачки (девизни)	↘	-	↑	↑

Легенда:

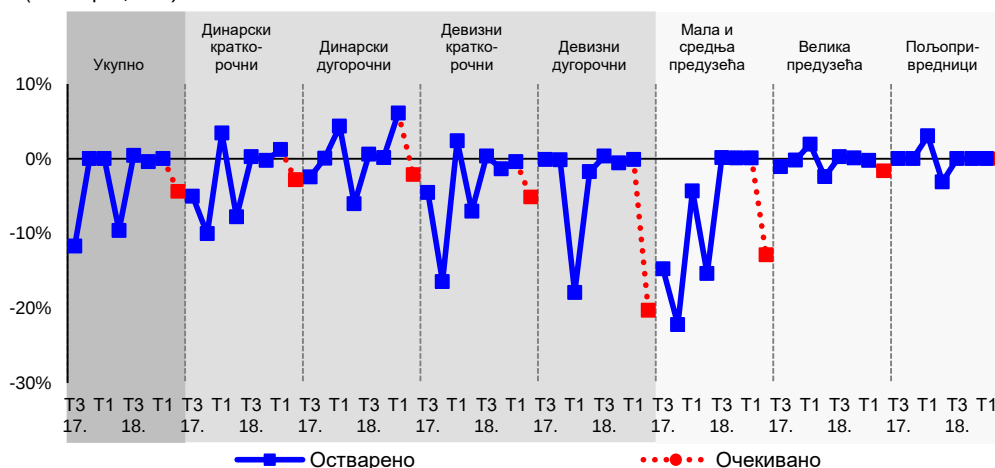
- ↑ Повећање тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↑ Пооштравање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)
- ↘ Повећање тражње / пооштравање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- без промене
- ↘ Смањење тражње / ублажавање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- ↓ Смањење тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↓ Ублажавање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)

1. Кредити привреди

1.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену

Резултати анкете показују да су стандарди по којима су одобравани кредити привреди током Т1 2019, треће узастопно тромесечје, **остали непромењени**. Банке су оцилиле да је конкуренција у сектору и током Т1 деловала у смеру ублажавања стандарда, док је у супротном смеру, али у знатно мањој мери, деловао ризик захтеваног колатерала. Остали фактори су имали неутралан утицај, што је и определило укупну оцелу о непромењеним кредитним стандардима.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

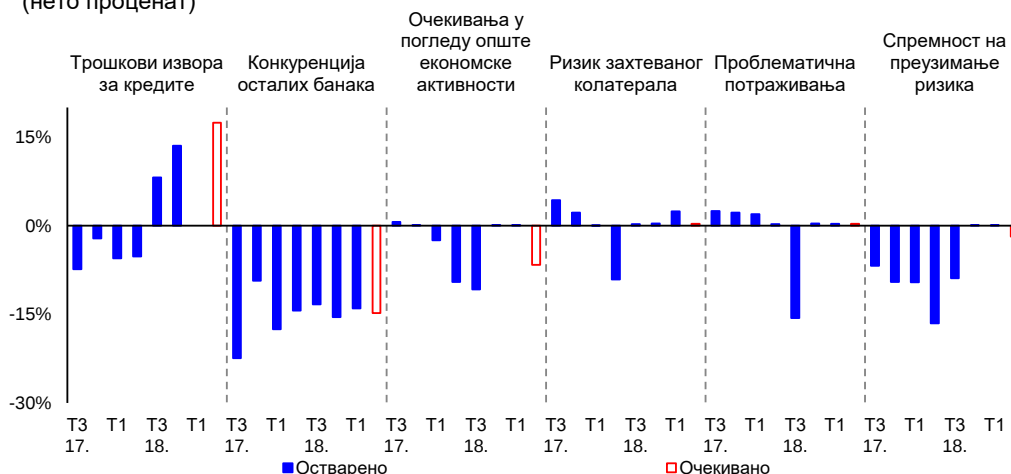

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Утицај фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

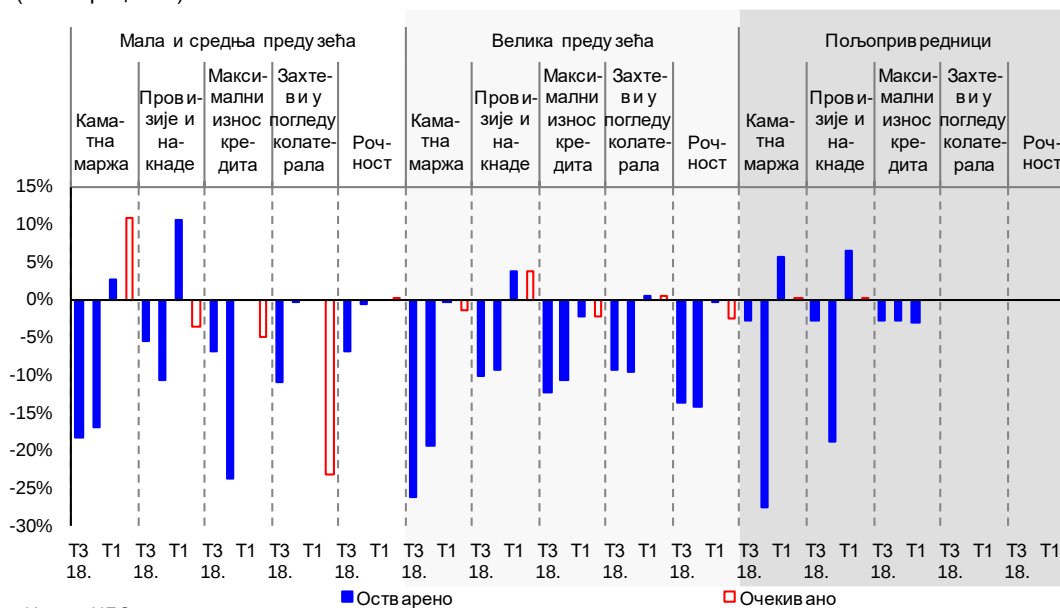

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

Извор: НБС.

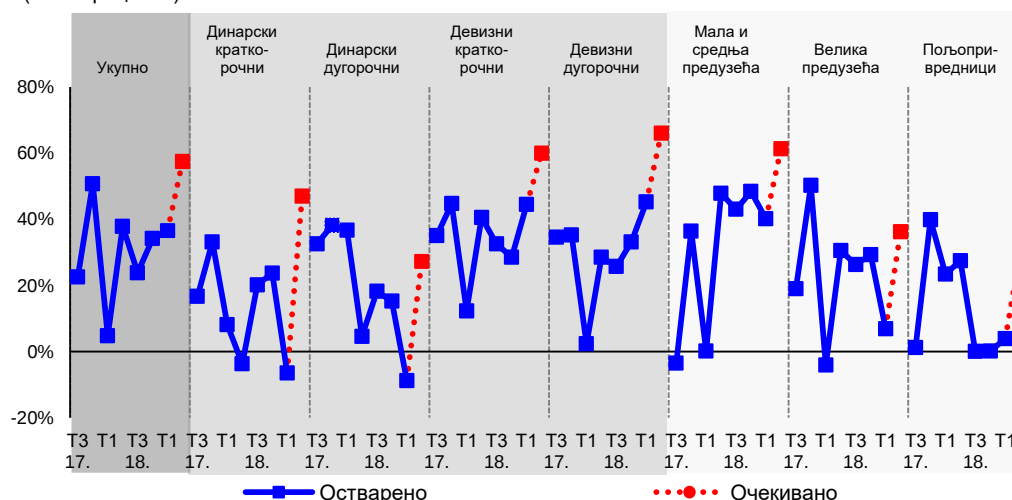
* Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

1.3. Тражња привреде за кредитима и фактори који је опредељују

Резултати анкете показују да је оцена банака да је током Т1 2019. **тражња привреде за кредитима порасла** и да је првенствено била усмерена ка девизним и девизно индексираним кредитима. Тражња малих и средњих предузећа била је главни покретач раста тражње привреде за кредитима.

Промена тражње предузећа за кредитима (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Потребе за финансирањем обртних средстава и капиталних инвестиција и даље су доминантни фактори који утичу на раст тражње привреде за кредитима. Поред тога, одређени број банака сматра да је раст тражње био резултат и атрактивности њихове понуде у односу на конкуренцију.

Утицај фактора на промену тражње предузећа за кредитима (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

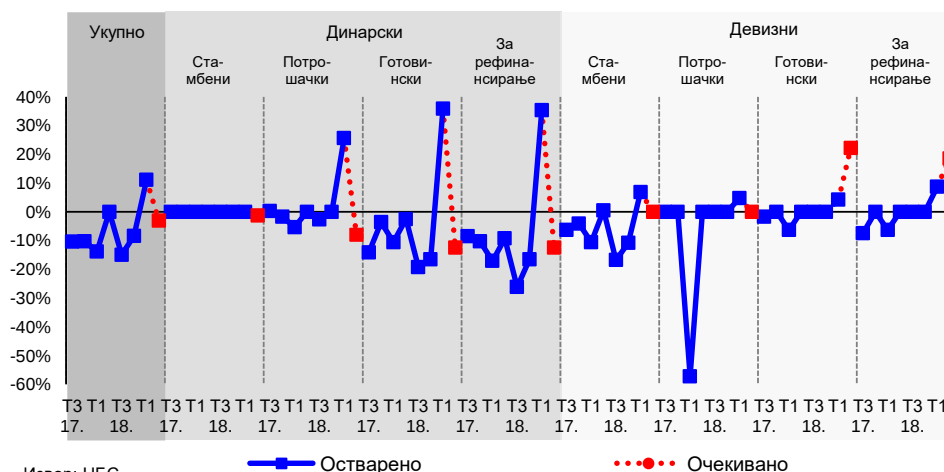
Банке очекују током Т2 даљи раст тражње привреде за кредитима, који ће првенствено бити вођен тражњом малих и средњих предузећа, а затим и великих предузећа и пољопривредника. Расту тражње наставиће позитивно да доприносе потребе за финансирањем обртних средстава и капиталних инвестиција, као и потребе за реструктурирањем обавеза.

2. Кредити становништву

2.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену

Резултати анкете показују да су кредитни стандарди становништву у Т1 били благо пооштрени и то првенствено под утицајем „других фактора”², што је у складу и са очекивањима банака изнетим у јануарској анкети, а у мањој мери и под утицајем раста трошкова извора за кредите.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита становништву
(нето проценат)

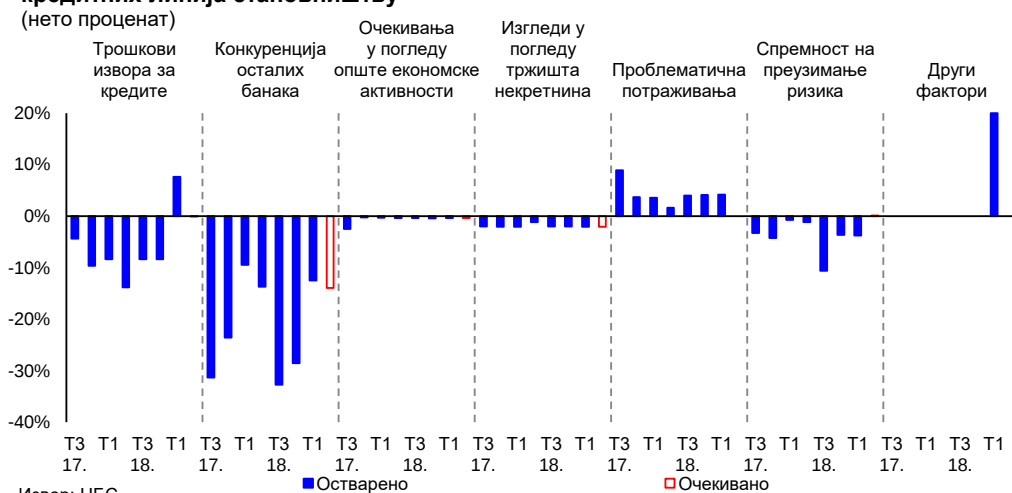
* Позитивна вредност указује на пооштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Банке очекују да стандарди по којима ће се одобравати кредити становништву у Т2 буду **ублажени** за готово све врсте кредита (изузев девизно индексираних готовинских кредита и кредита за рефинансирање, који имају мало учешће у структури укупних кредита становништву). Ублажавању стандарда највише ће доприносити јака конкуренција у банкарском сектору.

² Под „другим факторима” подразумевају се они фактори који се могу довести у везу с новом регулативом Народне банке Србије усмереном ка ограничавању ненаменског динарског необезбеђеног кредитирања по неоправдано дугим роковима отплате.

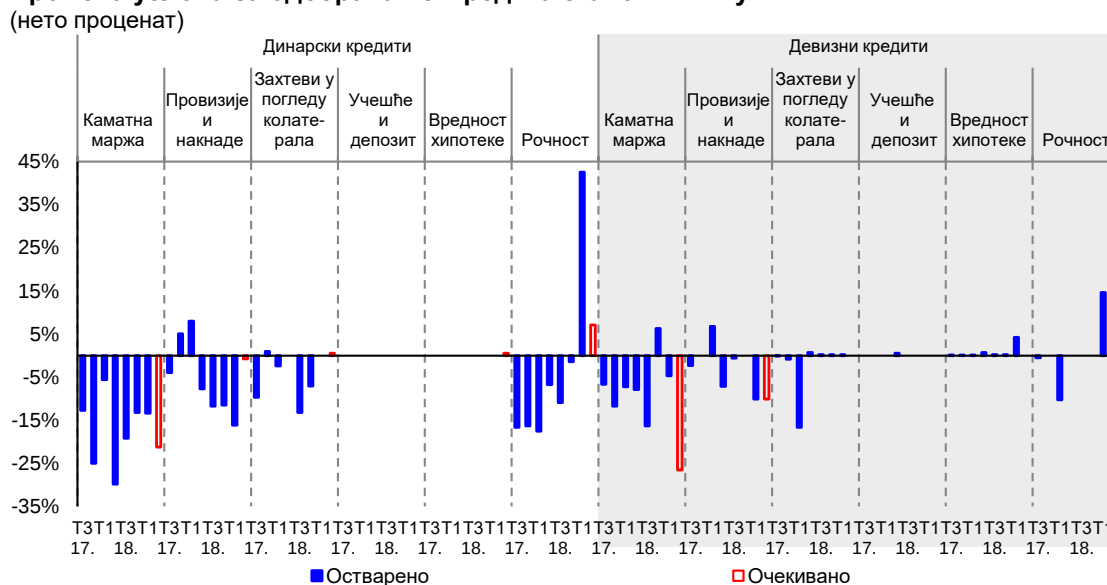
Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија становништву

2.2. Услови одобравања кредита становништву

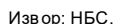
Резултати анкете показују да су услови по којима су одобрани кредити становништву током Т1 били повољнији у погледу нижих каматних маржи и пратећих трошкова кредита. С друге стране, банке су смањиле максималну рачност кредита становништву.

Промена услова за одобравање кредита становништву

2.3. Тражња stanovništva za kreditima i faktori koji je određuju

Промена тражње становништва за кредитима (нето проценат)

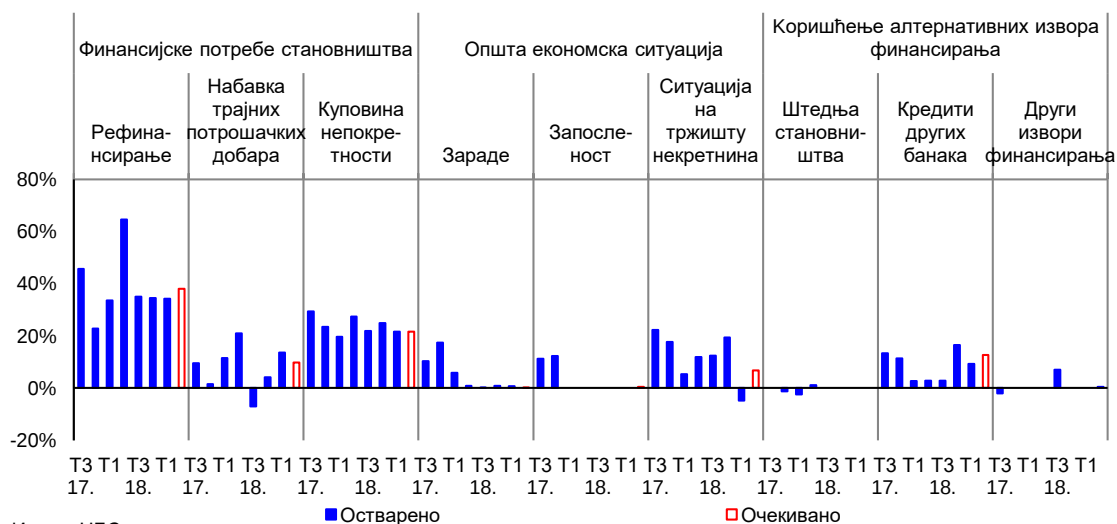

* Позитивна вредnost y kaзуje na повећање тражње, негативна na смањење тражње.

** На графикonима није приказан интензитет промене.

8

Утицај фактора на промену тражње становништва за кредитима (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.